

„націоналістична“ політика, що в самій суті своїй має не творчий, а руйнівний елемент.

Новий буковинський сейм.

Чернівці, 29 апріля.

Припадком довелось мені бути в столиці Буковини як-раз при кінці виборів до буковинського сейму, що закінчилися власне вчорашнього дня, вибором в класі великої земельної власності й торговельної палати. Це й дає мені привід написати про склад нового буковинського сейму, а також про вигляди сеймової політики, про що мені вдалося розпитати найважливіших буковинських політиків.

Теперішні вибори до буковинського сейму важкі тим, що вони проведені на основі нового виборчого закону, ухваленого попереднім сеймом. Цей новий виборчий закон важкий в двох причинах: поперше—він розширює виборче право на всіх тих, які його домі не мали, хоч не заводять це демократичної чотирьохчленної формули виборчого права; по-друге—заводять національні курії, отже викликає в виборчій акції боротьбу між окремими народами краю. На скільки це останнє важке для Буковини, видно хоч би з того, що в тім маленькому краю живе побіч себе аж п'ять народів: українці, румуни, жиди, німці, поляки. Перший законопроект виборчої реформи заводив національні курії для всіх тих народів, але на це центральне правління не згодилось, бо воно не признає жидів нацією, і тому для жидів і німців заведено одну курію—німецьку, в якій кожний виборчий округ вибирає по два послы, так що одного посла можуть вибрати німці, і одного жиди.

На основі нового виборчого закону буковинський сейм складається з 63 членів. Два члени—православний митрополит (за теперішніх відносин румуни, хоч до православної церкви належать також усі буковинські українці) і ректор університету (звичайно німець або жид)—засідають у сеймі на основі свого становища; решта—61—це вибрані послы.

Послы вибирають у чотирьох класах. Перша класа (велика земельна власність) радам в православним духовенством) вибирає 13 послів в різних групах: православна консисторія—1 послы (в теперішніх відносинах румуни), українське православне духовенство—1 послы, румунське православне духовенство—1 послы, румунські поміщики—4 послів, польські поміщики (в цій групі мають перевагу жиди)—2 послів. Друга класа (торгівельна палата) вибирає 2 послів, українська курія 10 послів, румунська курія 10 послів, німецька курія (з жидами)—7 послів, польська курія—одного посла. В четвертій класі (загальній); тут мають голос усі ті, що мають виборче право до парламенту) українська курія вибирає 6 послів, румунська курія—6 послів, німецька курія—3 послів, польська курія—1 послы. Отже румуни вибирають 22 послів, українці—17, німці з жидами—16, поляки—6.

Найперше відбувалися вибори в загальній класі, потім в класі громад, а вкінці вчора з торговельної палати і великої земельної власності. Як же вони випали?

Українці вибрали всіх 17 послів. Москвафіли не прийшли ані один, а притім москвофільські кандидати дістали незначайно мале число голосів, хоч агітували за собою дуже гаряче. Навіть в групі українського православного духовенства виштов український кандидат о. Теофія Драчівський 45-ю голосами проти 27-ох, які дістав москвофільський кандидат, професор богословського факультету в Черновецькому університеті, о. д-р Козак.

Духовенство вважалося досі головною опорою буковинських москвофілів, які його залякували тим, що українці хочуть завести унію. З тих 17 українських послів 16 було кандидатами української національної організації (між ними 15 націоналістів і 1 радикал), а один був кандидатом української соціал-демократичної партії (в загальній класі). Тих 16 послів утворюють у сеймі український клуб.

Український соціал-демокр. посол, який буде одним з представників соціально-демократії в сеймі, останеться „диким“.

Про українську політику в буковинському сеймі говорив я з послом Миколою Васильком, політичним провідником буковинських українців у сеймі й парламенті. Як відомо, в буковинському сеймі звичайно йде боротьба між українцями й румунами. Отже на думку пос. Василька тепер між цими обома народами мусять прийти, раніше чи пізніше, до порозуміння, бо і українці, і румуни мають тепер у сеймі таку силу, що можуть опинити сеймові наради, коли б сеймова більшість звернулася проти одного чи проти других (значить, більшість, в якій головну роль грали б румуни, проти українців, або більшість, в якій головну роль грали б українці проти румунів). Близькими союзниками українців у сеймі вважає пос. Василько поляків і жидів. Одні і другі потребують українців, щоб в союзі з ними вибороти ї собі вапівнальні права.

Про політику румунів у ділях мені інформації посол барон Гормузакі, один з найважливіших румунських демократичних політиків, який тепер буде назначений крайнім маршалком. В сеймі будуть два румунські клуби: до одного належатимуть послы поміщиків і духовенства, до другого—послы громадського й загального класу. До цього останнього належатиме й барон Гормузакі, який виштов послом з загального класу. На його думку, в сеймі не буде постійної більшості, а тільки творитиметься більшість „від випадку до випадку“. Та все таки він певний, що сейм, вибраний на основі нового виборчого закону, буде адекватний до праці. Про відносини між українцями й румунами не може нічого певного сказати. Очевидно, буде боротьба, але все таки вона не повинна зайти за далеко, тільки повинна хоч поволі наближати обидві сторони до згоди. Найважлишою справою в області українсько-румунської боротьби є справа церковна. Церковна власть знаходиться в руках румунів; українці домагаються поділу цієї влади на румунську й українську. Де-хто в румунських демократичних кругах, — каже бар. Гормузакі,—виявляє тенденцію поладити цю справу в дуці українських домагань.

З 16 послів, призначених для відповідей разом з жидами, жиди здобули 10, німці—6.

Про жидівську політику мав я нагоду говорити з пос. д-ром Штрахвером, доволітим провідником буковинських національно-свідомих жидів. Правда, в жидівському національному таборі нема згоди, бо побіч групи Штрахвера, який опирається головню на дрібних ремісників, купців і т. д., є ще група д-ра Кельнера, професора чернівецького університету, аложена переважно з інтелігенції, й обидві ці групи в останніх часах дуже гостро воюють з собою, але всі жидівські послы все таки творитимуть у сеймі один клуб. Найближчими союзниками жидів у сеймі вважає Штрахвер українців.

З німецьких політиків не мав я нагоди ні з ким говорити. Німецькі послы в буковинському сеймі будуть розбиті на партійні групи. Та й взагалі їх значення падає й мусять падати в міру того, як доходить до значення місцеві народності, бо німці на Буковині—елемент напливний, головню бюрократичний.

Найліпше стоять на Буковині поляки. Вони не творять і 2 проц людності краю, а мають 6 послів в буковинському сеймі, мають поважне представництво в черновецькій міській раді, мають в Чернівцях 4 народні школи. І все те здобули вони при допомозі українців, тих самих українців, яких братам у Львові поляки не хотять дати ані одного місця в міській раді, яких братам у Львові польська міська рада не хоче абудувати людського будинку навіть для одної школи. Коли українці й румуни не можуть погодитися, поляки виступають як посередники і—очевидно—дістають щось за посередництво. Коли ж українці й румуни борються за щось спільно проти німців, поляки прилучаються до них як третя краєва народність, угнетена німцями, і також щось дістають.

В цих заходах полякам багато помагає те, що на Буковині є сильна група столичних вірменських поміщиків. Щоб в упадок політичного значення поміщиків не втратити такої національного значення, поляки проголошили оборону інтересів великої земельної власності на Буковині своєю національною справою.

Як уже сказано, мають поляки в буковинському сеймі 6 послів, з них один—вшехпольський лідер Гломбінський, міністр залянцья.

Я говорив про польську політику в пос. д-ром Квятковським, лікарем в Чернівцях, а також з пос. д-ром Стефановичем, поміщиком. Д-р Квятковський скавав мені ось що: поляки на Буковині не хотять ні з ким воювати, тільки домагаються, щоб їм була дана змога національного існування, до чого мають історичне право, бо польські історичні традиції на Буковині сягають 5 віків назад. В сеймі польські послы творитимуть солідарний клуб. З українцями польські послы ладяться краще славянське походження, з румунами інтереси великої земельної власності, з одними й другими боротьба за національні права проти німців. Загалом польські послы сподіваються бути посередниками між румунами й українцями. Для свого народу домагатимуться народних шкіл для польських меншостей, середніх шкіл з польською викладовою мовою (поки що хоч одно), законного оформлення прав польської мови, здобутих уже в практичній життю.

Взагалі польська політика на Буковині робить враження, що поляки постійно і з успіхом змагають до одної мети: стати таким політичним чинником, щоб за його поміч старалися й українці, й румуни, і помагаючи до одного до другим, іти що-раз вище. В цьому помагає їм очевидно й політика галицьких поляків, які знов мають вплив на центральне правління.

становиці остається на ділі проф. Степан Смаль-Стоцький; на 8 членів Краєвого Відділу трьох вибирають румунські послы, двох—українські, двох німецькі з жидівськ., одного польські. —Українські послы виберуть членами Краєвого Відділу проф. Єрота Пігуляка, бувшого парламентського посла, і Омеляна Поповича, краєвого шкільного інспектора.

М. Лозинський.

3 газет та журналів.

*** З приводу Краківського славянського з'їзду, російська „охранительная“ преса зняла страшенний галас. „Зізд“—піше „Річь“—було проплато отримати „антирусним духом“, і націоналістична преса б'є на гвалт на її підставі, що тепер „поляки гратимуть першу скрипку й керуватимуть славянами“. „Світ“ уже воліє супроти „нового провадника польського представництва, що виявлялось зловоним славянством без Росії“. А відомий кореспондент „Голоса Москви“ з Відня, д. Нестор, не жаєлая бірокром новою австроярославської армії, про те доносить виразно шіше про наступність цієї ери.

Сумно, звичайно,—каже „Річь“,—комотувати, що фонди Росії, яко члена славянської сем'ї, занепади серед інших членів цієї сем'ї, але ніде правди діти, що найбільш винувати в тім самі ж російські націоналісти.

Старих непорозуміння що не дикадіювало, а вже з'явилися нові. Відомо агітація гр. Борніського в Галичині, спроба виторити в Росії цілу сіть безглуздіх „галицько-руських“ товариств, котрі ховають за собою не то виборчу організацію націоналістів до 4-ої Думи, не то—щось іще гірше, що загрожують з часом міжнародним конфліктом,—отака погана кар'єра, в котру обернувшись натхненні здравий за „братів на Вісої“.

Виголошений Крамаржем лозунг „свободи, братства й рівності“ до того віддалився від „неославизму“, що лишилось зрештою тільки поховати його на софійському з'їзді, що й було врочисто зроблено. Неославизм не агіт би тільки тоді, коли б не мали його за підвалину тієї або іншої практичної політики, за „ширину для личних, хоча би й вельми почтенних задлять“.

Загальною славянською політикою може бути тільки та, що важить на реальні домагання й нужди окремих славянських народностей, а не наказів себе їм.

3 життя української молоді.

В ч. 4-му „Ради“ ми подали відомості з життя гуртка літератури і мови одної з південних студентських громад. Тоді сповіщалося, що нові члени гуртка зробили значні успіхи в українській літературній мові і приотупили до праці над рефератами в історії українського письменства. В цьому семестрі праця провадилася приблизно так само, як і в минулому. Організатор гуртка викладав історію української літератури, а поодинокі члени читали доклади на теми, що в зв'язку з теоретичним викладом мали ілюструвати з'явлення нашого письменства. Минуле півріччя закінчили були творчістю Шевченка, а цього року почали з характеристики 60-х років на Україні.

Історію нашого письменства другої половини XIX віку вже не було змоги викладати детально, отже доводилося нехтувати дрібними фактами, а дбати виключно за головний зв'язок між фактами нашої літератури та давати загальну характеристику громадських і літературних течій.

Солідним придбанням такої систематичної праці треба вважати те, що нові елементи в українстві, молоді, прирочилися поважно дивитися на українську справу, признала необхідність ґрунтовно ознайомитися з українською культурою, має погляд на українську літературу, як на живий громадський організм та виробила собі де-які методи гуртрової праці над гаданнями українства. На жаль, прийшлося спинитися на письменстві 80-х років і не розглянути нової української літератури. Виявляється, що чим ближче до наших часів, тим більше питань і тем виникає таких, що їх обминути не можна. Ото ж і довелось закінчити діяльність М. Старицького, як початком нових течій в українській літературі. Є надія, що в осени буде змога продовжувати розпочату працю і ввійти до вивчення новішої української літератури.

Доклади було прочитано такі: Українське письменство і крипацтво, творчість П. Куліша, Марко Вовчок, українське духовенство на Поділлі по „Люборцьким“ А. Свидницького, боротьба трьох національних впливів „Люборцьким“, Степан Рудавський, Микола Костомарів—значіння його діяльності, Олекса Стороженко, український байкари, твори Івана Левицького, Павла Мирний, В. Антонович, Драгоманів, як політичний і суспільний діяч, М. Старицький та розбори окремих творів українських авторів.

Ан. В.—ю.

ДЕРЖАВНА ДУМА.

Засідання 7 мая.

Председатель—Родзянко.

Возз чугуна без мита.

Цитуючи докладе законопроект про надання прав раді міністрів тимчасово пропускати вільно закордонний чугун. Уже в 1910 році в міністерство торгівлі і промисловости стали надходити прохання про вільний пропуск чугуну із-за кордону. Що далі—прохання побільшуеться. Через це міністерство внесло законопроект, що дає право раді міністрів

дозволяти пропуск 10 мільйонів пудів чугуну в пониженням мита і навіть зовсім без нього. Фінансова комісія визнає потрібним обмежити строк цієї вільності до 1-го юлія 1912 року і вводити в проект, незалежно од цього обмеження, щоб окремим заводам не дозволялось ввозити більш четвертини всього потрібного їм чугуну.

Законопроект визнають негайним і приймають в редакції фінансової комісії.

Шкільний законопроект.

Обговорюється далі законопроект про вищі і початкові школи.

Приймають додатковий 12-й одділ, який дає право дітям учителів початкових і вищих шкіл, що прослужали не менше 10 років, навчатися в казенних середніх школах безплатно.

Председатель—Канушин.

Суперечки повстають з приводу 9 статті, що визначає програму навчання в вищих та початкових школах.

Докладчик фон-Анреп вводить, що представники як російської людності, так і неросійської, але піддає російської держави повинні погодитися на одному: що для кожної держави існує одна державна ціль—це ідея утворення державної школи на основі задоволення державних потреб. Таку людність в державі, яка виставляла б свої інтереси проти інтересів загально-державних, неможливо вважати можливою. Ми не повинні перешкодити ініціативі окремих національностей і розвитку їх приватних шкіл, які одержувалися би на місцеві національні кошти. Але державна школа повинна мати на увазі одну ціль об'єднання всіх народностей в ідеал загальної держави.

Валотаровську статтю приймають в редакції комісії.

До цієї статті приймають поправку, по якій російських дітей великоросів та білоросів, що належать до другої віри, треба навчати Закону Божого на російській мові.

До статті 12 приймають поправку, що зарозковує до сільсько-господарської науки, навчання нових мов і майстерств, які можна заводити, як обов'язкові „предмети“. Приймають також поправку Гуревича, якою в число обов'язкових предметів можна зараховувати і місцеву мову для тих учнів, для яких вона буде рідною. Далі Дума заводить в законопроект нову статтю, яка лише в першій силі закриває про навчання Закону Божого неправославних дітей, і де-яких інших предметів на рідній мові.

До 20 статті прийняли поправку, що вимагає для законодателів інোসлавних вір освітнього цензу не нижче середнього.

Воронок і фон-Анреп радять 28 статтю прийняти в редакції кадєтів, якою „состав“ внаряд визначається вощителем шкільної округи, але в щопечителем обов'язково брати участь представників земського і городского самоуправлявання і член по обранню батьків учнів. В цій редакції статтю приймають.

Приймають в редакції октябристів статтю 46, по якій учні початкових шкіл вищого розряду можуть переходити до відповідних класів середніх шкіл.

Стаття 47 приймається в редакції октябристів. Вона визначає, що особи мумезького полу, що скінчили курси вищих шкіл, користуються такими ж правами по службі і по військовій повинності, якими користуються особи, що скінчили прогимназії. Далі законопроект приймають цілком.

ПО РОСІІ.

— Реформа законів про військову повинність. Тепер переглядають закони, що торкаються призыву людности до військових обов'язків. З цього приводу управління в справах про військову повинність циркулярно звернулося до губернаторів з пропозицією подати в як можна найкоротшому часі потрібні повідомлення про призывні останніх років. (Р. У.)

— Чутка про одставку Роговича. „Утро Росії“ повідомляє, що в духовних сферах почали ходити чутки, що невідомо підє в одставку товариш синадального обер-прокурора А. П. Рогович. Мотиви до цього, як перекажуть, такі: Рогович дуже нападає в сферах на б. обер-прокурора Лук'янова, маючи надію стати на його місце. Несподіване призначення на цей пост Саблера розбило цю надію, в теперішній час Рогович чекає тільки підходящого моменту, щоб подати прохання про увільнення, одержати нечергову нагороду, як і його бувший патрон.

— Експедиція Мечникова. 6-го мая приїхав до Петербургу з Парижу професор Мечников. На вокзалі зібралася слада публіки. Відомому російському вченому була зроблена гучна овація. Професор іде на чолі експедиції, в яку увходять тоє лікарів—одні японцев, одні французі, спеціаліст до туберкульозу і одні італієць, спеціаліст по чумі. В Астрахані французька експедиція зустріється з російською, і всі разом відіуть в калмацькі степи, де пробудуть місяців зо три. (В. Г.)

— Міністерство народного здоров'я. Міністерство внутрішніх справ присутувало до обміркування питаннів, які мають зв'язок з заснуванням нового міністерства народного здоров'я.

— Приватна вища художня школа. „Ра-

вее Утро“ повідомляє, що при участі видатних художньо-педагогічних сил розробили проект заснування в Петербурзі вищої художньої школи, яку будуть приймати всіх без винятку молодих людей, що мають прихильність до штуки, незалежно од освітнього й інших педаів.

— Вищі тюремні курси. Головне тюремне управління заснує в Петербурзі вищі тюремні курси для підготовки старших тюремних дозорців, а в Москві—школу дозорців-жєнщин. Н. Курей будуть приймати, окріч служачих в тюремному відомстві, скінчивших середні і вищі школи.— Охотні будуть приймати тих, що мають юридичну освіту, або тих, які служили в війську. Курси будуть двоєчні. (Р. У.)

— Пам'ятник композитору Шопену. Міністерство внутрішніх справ одмовилось затвердити проект пам'ятника композиторові Шопену, робота талановитого художника Владлава Шимановського. Цього проекту ухвалили жєри конкурсу, в яке увходили видатні скульптори Заходу і предтавники літературно-художніх сфер Варшави. Проект вони вважали видатним художнім твором, оригінальним думдм, витриманим по стилю і дуже красивим. Шимановський показав Шопена сидячим під алакучою ивою—звичайною в польському ландшафті, яка пригулаєся під натиском вітру. Шопен іби присидується до шуму вітру. Виявляєшся Шимановський мав на увазі збудувати фонтан. Ідея цього пам'ятника і його проект дуже вподобалися широкій публіці в Польщі. (К. О.)

— Пам'яті Е. Ожешко. В день перших роковин смерті польського письменника Еліяса Ожешко поміж польським громадянством Варшави виникла думка вшанувати пам'яті письменника будівлею великого дому імені Еліяса Ожешко для безпритульних жєнщин. Думка ця зустріла загальне сподоття, яке виявилось в великих жертвах поляків на абудування того дому. (Р. У.)

— Справа Вондлярярських. Після допиту свідків-офіцерів Преображенського полу, дає показання Михайловський. Він каже, що поляки незадоволені тим, що епадщина Огієвського переходить до руського і підкупили Ольшевського та Монкевича, щоб вони заявили, що заповіт підроблений але він, підеудний, не пішов на вулж польських шпигів, бо гроші для нього відіграють не перше значення.

Суд над Рейнботом.

Клубні справи.

7-го мая на суді допитувалися служачих та підставних старшин клубів: Мінева, підполковника Кузьміна, Михайлова та Гурьєва. Ці свідки ствержують свої посвідчення, які вони дали судовому слідчому. Оборона викрила, що після закриття клубу Климовичем, Молдавцев пожертував на користь Імператорського Театрального Т-на 11.600 карб., після чого одержав дозвіл одкрити „театральний клуб“. Улаштувавши влучно своє діло, Молдавцев говорив: „тепер спокійний: хто б не був градоначальником, клуб не закрийть всякого поличья я винку з клубу“.

Посвідчення Молдавцева.

Оголошуються посвідчення Молдавцева, який на суд не прийшов. Він признає себе жертвою Макареска, який домагався великих сум, щоб „мазати“ Короткого та дрібних представників преси. Щоб спекти цих „поборозь“, Молдавцев поїхав в Одесу до своєї знайомої артистки Лєгар—коханки Рейнбота—і просив її, щоб вона захищала його перед Рейнботом. Молдавцев виняв папку грошей хотів дати Лєгар, та образилася і розсказала про це Рейнботу, який викликав до себе Молдавцева і сказав: „Вн разськиває моєму любовницю, чтобы обдьялыть дьяльничку“ і обіцявав Молдавцеву захищати; „Я сумно розобрать—кты прєдья, а кто виноват“,—сказав Рейнбот. Після цього Молдавцев став дєбє гарнє відноситься до Рейнбота і, коли Рейнбот подав в одставку, Молдавцев написав дєбє присягнати йому навіть вірші, де „воспєвалъ честность и смєлость“ градоначальника.

Пояснення Короткого.

Короткий пояснив, що до нього приходив якийсь добродій і назвався куплетником Молдавцевим. Цей добродій аж дичі зумисне губив якийсь пакед, та Короткий сказав йому забрати.

Посвідчення Тарабєєва.

Спершу помічник присяж. повір. Тарабєєв, свідчав проти Рейнбота та Короткого; казав, що він по їх дорученню на сив їм багато жертв, а тепер уже зіркатєся, і приймає вини на себе; каже що йому Рейнбот та Короткий цього не доручали.

Тарабєєв заявив, що він з 1906 року був головним репортєром „Моск. Листка“. В цей час Рейнбот розшукував експропріаторів і роздавав чинам поліції награди без росписок. Дяючи грош Рейнбот промовляв: „Експропріатори прєжде всего експропрірують мой буды, а не чужды, а чуждым я не даю награды“. Далі свідок зясуєє тяжкє розривати тракторніків. Напр. одні тракторнік 3-го розряду хотів почитати авері коло кабинєти і росписуи ваяв тмухунців, до кого б звернутися дозволом. Одні радии до кухаря гралд начальніка а інші до парикмахера. „Бєз правни тракторнікши, каже Тарабєєв, звертєлись до мене за допомогою, звєли менє всемогутнім і силмищє давали менє грош на видатки по градоначальству і я зарікався. Клиенти ж думали, що ці грош їдуть на градоначальствє“.

Всі посвідчення Тарабєєва неясні, зєплутані, він хоче вигорозити Рейнбота та Короткого.

Посвідчення братів Макареско.

Ці свідчать проти Рейнбота та Короткого. Микола Макареско говорить: „Молдавцев сказав мені, що необхідно треба дати 2—3 тисячі артистичі Легар і вона буде держати Рейнбота на припоні. Я згодився. Завели гру в карти дуже швидко. Пускали з вулиці всяких людей. Заробляли по 25 тисяч в місяць на компанію. Після того, як освистали Короткого, він викликав мене. Приїхав до нього з 1000 карб. Короткий зустрів мене суворо. „Меня, — сказав він, — освистали“. Я його заспокоїв, сказав, що у Горєва зуб з свистом; він хотів прошептати ш... ш..., а виявив свист. Заплатив йому тисячу, а через який час, пригадавши, що в Москві єсть і другий благодотвіритель—Рейнбот, я передав Короткому і другу тисячу, і він одні Іх Рейнботу. Після цього я поїхав в Монте Карло. Програвся геть чисто. Повертаюся в Москву. Молдавцев заявив мені, що 20 тисяч грошей, які належали мені, він віддав на градоначальство. Я не сперечався: 20 тисяч—для нас не гроші. Коли мене не було, Молдавцев подружився з Рейнботом і хотів викинути мене з клубу. Тоді я сам перейшов в шахматний клуб і всі грати з мною. Артистичний клуб—пустів. Рейнбот був незадоволений цим і закрив шахматний клуб. Тоді я одкрив спортивний клуб, і, щоб не закрили, жертвую. В клубі, що хотів я, те й робив. Ніяких рахунків не було.

Другий брат—Ів. Макареско—свідчив, що він гроші передавав в двох пакетах—одним для Короткого, а другим—для Рейнбота.

8-го мая свідчила вдова генерала Гершельмана. Вона говорила про листи Рейнбота до П чоловіка. Спершу Рейнбот написав власноручно листа до Гершельмана, щоб той затвердив його розпорядження—вслати з Москви забастовщиків, а другий лист був написаний про інцидент з Малєнніковим і не рукою градоначальника, а на машині. Рейнбот запевняв жінку Гершельмана (який в той час був хворий і в діла не втручався, листи ж читала його жінка і повертала Іх Рейнботові), що зміст першого і друго листа однаковий і настоював, щоб другий лист такий був затвержений Гершельманом, який, як сказав сам Рейнбот, „занимав настільки високе положення, що один факт об'явлення кь нему за підтвердженням достаточен для моеї захисти“.

Жа ласу принаду.

Єдино ухваною думкою дрібно-провінційального авторитету, от якого тям Гаркува-Задубайського, є ненависть, вічно невдоволене бажання: „сорвати сьорб“.

На здійснення його він уживав весь свій хист, всі умовні здібности; по за тим ніщо інше його не турбує, не завбавляє, не цікавить.

Звичайніснький болотняний карась має апетит ненажерливої акули!

В цім уся трагедія—трагедія гіпертрофічно-роздутого шлунку.

Перебиваючись на провинці в хліба на квас, він тільки і мріяв, як би його хоч раз та гаразд поласувати, як би хоч на кілька вистав заарештувати у великому місті театр і „хачнуть зборняк“!

Що до засобів, він звичайно не деремоніється, не перебірає: чи моральні вони, а чи ні; відповідають завданням справжнього театру, чи навпаки, шкідять їм—аби грошівки!

Своєю немудрою карасячою головою він не привик ні над чим поважно відумуватись; за те уявив собі твердо одну річ: є, моваля, такі дурні, що їм і карась за осетра здається.

І от аби б тільки забавив десь ласу принаду, сміливо кидається на неї. О, чого-чого, а сміливості йому не позичати!

І справді, дивись, раз-другий і поживиться, зівре привад з гачка.

Далі він стає ще нахабнішим, прямо набезбач дівє, та не скривь однаково щастить йому доля—гульві! вже висить сердешний карась на гачку!

Трапляється часом, що рибалка пожалється на його нікчемний захарчочаний вигляд і жбурне назад у воду.

І думаєте, охаманється карась, залишить мрію про ласу принаду?

Як раз навпаки. Правда наука не йде марно,—на який час він стане обережнішим; набравшись гркого досвіду, він і на підступі, і на хитроци вдариться, але-ж так чи інак, а нарешті: висіти карасеві на гачечку!

Оце на цих днях одному карасеві вивралася а писку ласа принада.

Д-й О. Стадник хотів був заарештувати на сентябрь театр „Соловцов“ для вистав своєї галицької трупши.

Д-й Стадник—і театр „Соловцов“! Це не жарт, хоча на жарт і виглядає.

Нужденна трупа, що має якихсь двох-трьох порядних артистів, трупа, що бідує у себе на провинці, граючи по ріжних „шпах“ і там навіть не має ушкх, започується Іхати до Києва в першорядний театр та ще в сентябрі, коли в театрі „Грамотности“ розпочинає свої вистави трупа М. Садовського!

Помінаючи злий намір свідомого галицького „патріота“, що хоче конкурувати з Садовським, хоч це звичайно тільки смішно, мене дивує... необачність цього молодого авторитету.

Кого він мав до нас привезти, чим заміщувати Київ?!

Що думає собі а рештою І. Стадник, подаючи телеграму в театр „Соловцов“?

Сумніваюсь, щоб він що небудь в той час думав.

„Ласа принада“ мріялась в розпалений уяві галицького караса і вона вапяморочила його розум.

Бо інакше, вибираючись в подорож до Києва з своїм театральним шатром, він повинен би був обчислити і всі ті наслідки неминуючого скандалу, до яких спричинилося б були його зважені вистави в центрі України.

ПО УКРАЇНІ. У КИЇВІ.

В українському клубі. Сьогодні в 9 г. вечора одбудеться нарада старшини клубу з приводу найма нового помешкання.

Подорож на могилу Т. Г. Шевченка, яку впорядкає український клуб, одбудеться 14 мая. Од'їзд в Київ в 9 г. ранку. В подорож приймають участь члени клубу та Іх гости по рекомендації членів. Записуватись на подорож можна в клубі (В. Володимирська, 42) по-дня од 12 г. дня до 8 г. вечора. Шлята в два кінці для членів і гостей 2 карб., для учнів 1 карб. 50 коп. Довід на пароход вже одержано.

В справі жертв семі покійного кобзаря Т. Пархоменка. Од начальника поштово-телеграфного одділу в Стольному, на Чернігівщині, А. П. Крестова до нашої редакції надійшло прохання, щоб жертви семі покійного українського кобзаря Терешка Пархоменка д.д. жертвоувателі надіслали не на його, д. Крестова, імя, а прямо вдови покійного по такій адресі: „Стольное, Черниг. губ., с. Васоківан. Евдоким Северіанович Пархоменков“.

Привітання кооперативному з'їздові. Через нашу редакцію „артільний батько“ Микола Левитський прислав таку телеграму кооперативному з'їздові, що одбудеться в Києві. „Посилаю шире привітання з'їздові й гарячі побажання успіху М. Левитський“.

Міністерство внутрішніх справ повідомило п. начальника краю, що прохання теперішнього київського аємства про передачу в його власність бособрольської лікарні Ігнат'євих повинно бути передано на розгляд будучого нового земського зібрання.

З'їзд представників товариських країнців Київщини, що мав розпочатись вчора у 10 годин ранку в дукьянівському народньому домі, не відбувся через те, що не прибуло законне число уповноважених; прибуло всього душ 15.

Сьогодні з'їзд одкривється при всякому числі представників. Початок зборів призначено на 11 г. ранку в дукьянівському народньому домі.

Приїзд В. А. Остроградського. Вчора прибув в Полтаву член Державної Думи В. А. Остроградський.

Закриття з'їзду. Вчора у 3 год. дня закрався з'їзд представників установ дрібного кредиту на Київщині. З'їзд тягся три дні—7, 8 і 9 мая.

Громадський банк. В Київ надійшла звістка, що звенігородська городська дума поставила клопотатися про заснування в Звенігороді громадського банку.

В шкільній округі. На місце окружного інспектора Марданова, якого переведено в Олєсу на посаду окружного інспектора, в шкільську шкільну округу призначено рижського окружного інспектора Врюхотова. Між іншим, попечатать київської шкільної округи Зілов радия на цю посаду правителя канцелярії почитателя Ціхольського.

Призначення. Штаб-офісера для доучень при київській військової інженерній округі полк. П. В. Голубятнікова призначено помішником начальника іркутської военно-інженерної округи.

Члена віжниського окружного суду Рощинського—призначено членом київського окружного суду. Товариша прокурора київського окружного суду Бурхановського—прокурором стародубського окружного суду.

П. київський губернатор А. Ф. Гірсаєв виїхати в звенігородський, уманський і липовенький повіти для ознайомлення з земськими виборами.

З Київщини. Замах. В селі Ярочлаві, бердичівського повіту, піле наш кореспондент, жінка хотіла повісити свого чоловіка. Ця жінка, як буда дівкою, кохалася з одним парубком. Його забрали в москалі, а П віддали замж за другого. Москалі повернувшись і вони вдвох хотіли спекатись „вєлюбю“. Коли цей недоб спав, жінка з коханцем почепили йому на шию в'язьовку і потягли до бантани. Мотузку перервали, чоловік упав і наробив „крику“. Москаля та жінку заарештували.

За землю. Наш кореспондент пише: Скільки днів тому в с. Кобрині, звениг. пов., трапилася така сумна подія. Тут жило три брата. Батько, як одривав Іх, то поділяв між ними землю. Тільки найменшому з них досталось найгірше, ярувате поле. Він цим не задовольнявся і одного разу, порадившись з середнім братом, рішив заволодіти наділом старшого брата.

Оде недавно менший брат прийшов до батька. Тут він застав жінку старшого і заведений битись. Жінка варовала крику. На той крик з хати вибіг П чоловік з ножем і зарізав

брата. Через скільки хвилиן прибіг середній брат. Він став докоряти убивцю, а той і його заколов. Це все зробилось так швидко, що люди, які були тут, не могли нічого відіяти. Убивця прийшов до станогового і привязав йому. Його зразу заарештували.

У меншого брата засталося 4 дітей, у середнього—трьох. Вони були ще молоді. Землі, за яку трапилось таке лихо, всього 1/3 десятина.

3 Волині. Згоріла. В селі Лаврові, луцького повіту, сталася пожежа. В хаті спали—чоловік, жінка і діти. Після того, як прокинулись, чоловік і жінка вибігли на двір, забувши про дітей. Жінка знову вскочила в хату, вирятувала дітей, а сама там лишилася і спеклася.

Вчительська семінарія. Острожське городське правління прохає „Удільного відомства“ дати невеликий учасок землі для збудування в городі вчительської семінарії.

3 Поділля. Прохання селян. Сельської громади с.с. Юрківки, Ракової, Вил. Пенківки, Малої-Русави, Олександрівки та інш. прохают в начальства доводу переробити в Іх селах однокласові школи в двокласові а ремісничими одділами в пам'ять о скасуваня панщини. Громади асигнували кошти.

Викоритали віну. Наш кореспондент в Вінниці повідомляє, що там отруєлось дві молодих дівчини. Спершу вони служили в горільчаному складі, та авідти вигнали Іх за те, що будім то вони заправляли якимсь корінням горілку. Дівчата звертались до завідувачого складом, щоб віддав гроші. Завідувачий грошей не віддав. Після цього робітниці пішли на двитарь і там потруєлись.

Старовина. В селі Врунівці, прокурівського повіту, робітниця одкопала на глибині 8-х сажнів старі монги з людськими кістками і 5 великих горщиків. В кожний горщик був вставлений другий, менший, в якому було немов би шишо. Гадають, що це могли язичників.

Нещастя од зливи. 6-го мая в 2-й години дня над Кам'янцем, як пише наш кореспондент, пройшла страшна злива з густим грядом завбільшки в голубине, а подекуди й курчаче яйце. Смотряч піднявся на рівень з „Старим мостом“, більше ніж на 1/2 сажня. Вода внесла купальні затопила береги, городи, садки й хати поблязу; десь вище очевидно повоносило й хати, бо вода несла дерево, стога, скрині і иншу хатню обтаноу, вулиці, ворота і т. ин. Шкоди нароблено силу. Відтога, що містяться в халупанках по береві Смотряча на Карвасарах, Видриці, руських та польських філярках, лишилась без притулку. Ніхто не заламтає такої води навіть в найбільшій повіді весною. Очевидно, не обійшлося і без людських жертв. Спіймаво трупик немовляти.

Злива почалась в 2 години дня і кінчалась в 4 вечора.

3 Полтавщині. Душегубство. До „Подт. Р.“ пишуть, що 1-го мая старий дід П. А. Верба, 75 років, убив свою бабу Олександрю, 65 років. Стало це через те, що дід прийшов додому п'яний, а баба почала його лаяти. Діда заарештували.

Нещастя. В м. Кижевці місцеві вчителі, Трипольська та Лїфор, залтаувались австрійці 1-е мая. Стали ципти на бензінні котлети. Бензін загорівся, счинивсь вибух і загорілися обидві вчительки. Уччі вибігли з школи і наробили крику. Люди збіглися і вирятували вчительку. У обох дідже попечать лица та руки. Іх одвезли до лікарні.

Галичина.

Справа 101. Судова справа 101 українського студента в Львові тягється і доі і не відомо й коли скінчиться. Вже суд вислухав поліцейських агентів і давали свої поспідчення лікарі-експерти. На тім тижні ввєє суд, всі піддоуї, адвокати і представники газет ходили до університету на місце кривавих подій.

З'їзд представників кредитових організацій Київщини.

7 мая розпочався в народній авдиторії (на Б. Кулар. вул.) з'їзд представників кредитових організацій Київщини.

Порядок денний з'їзду такий:

1) Финансове справоздання установ дрібного кредиту на 1 янв. 1911 р.; 2) сельсько-господарська промисловість та вплив на П розвиток установ дрібного кредиту, в чому виявляється цей вплив тепер та як виявляється на цей спільні установ дрібного кредиту, земські каси та кооперативні банки й Іх значення для установ дрібного кредиту; 3) головні операції установ дрібного кредиту; позичковна та приймання вкладів, хибі Іх постановки і як уникнути цих хиб; 4) закладна операція: срочність, речі забезпечення, теперішнє законодавство про надільні землі, бажані зміни в йому, джерела й техніка постановоу, законодавство по охороні інтересів тих, що дають заклади; 6) посередницькі операції: а) по постанованю, б) по продажу; 7) техніка постановка справи: будівля зернохранилищ, як необхідна умова для закладу хліба та для посередництва по продажу хліба; чи можна сподіватись од цього користі для хліборобів, як вона виявиться й як завелика буде; чи поведуть селяне хліб до зернохранилищ при установах дрібного кредиту; де Іх будувати, при правліні товариства (де б

воно не було), чи в базарному селі, при залізничній станції, при пристані; як і чим зазначити розміри зернохранилища, скільки воно буде коштувати (по розчисленню на пуд зерна, чи на кубичну сажень); чи окупиться будівля та чи можна будувати на позичені гроші; у який строк виплатиться позичка; 8) організація при установах дрібного кредиту ка взаємної допомоги та взаємного страхування; 9) що-товодство та справоздання установ дрібно-кредиту. Курси, інструктори. 10) Чи бажані які-небудь зміни „нормальних статутів“ установ дрібного кредиту. 11) Доповнення теперішнього законодавства постановоу про те, як відповідають за правильну діяльність органи управління установ дрібно-кредиту; ускорення судопроизводства за злочинні проступки должностних осіб установ дрібного кредиту.

На з'їзді прибуло більш 200 душ, переважно з Київщини.

Збори одкрив коротеньким привітанням київський віце-губернатор Б. Д. Кашкарів. Після цього управляющий контролю державного банку Г. Е. Афанасьєв зазначив той великий успіх кооператив, який стався в останні 4 роки (1907—1911). За цей час число кооперативів побільшилось у 2 1/2 рази, а число членів—у три рази, основний капітал—в 2 1/2 рази, запасний капітал—у 4, число позичок також у 4 рази побільшилось. Людність ставиться до установ довірливо, що видно з росту вкладів.

Діяльність не обмежувалась одними лиш позичками, розвивались також посередницькі операції, заводились похоронні каси і т. инш. Одначе, не зважаючи на такі успіхи, ще багато де-чого треба зробити.

З 4 1/2 мільйонів людности Київщини тільки 107 тисяч належить до кооперативів. Число це дуже мале, до от треба побажати, щоб кооператив захопила самі широкі верстви людности і підняла народне хазяйство.

Далі висловили привітання з'їздові—М. А. Рибинський од імени інспекції дрібного кредиту, А. А. Береті від ім. управління в справах дрібного кредиту, а також було оголошено привітні телеграми.

Переходять до порядку денного.

Ухвалюють без дебатів финансове справоздання. З його видно, що на 1 января 1911 р. було 105 позичково-ощадних та 51 кредитове товариство. В перших було 79,761 душа, а в других—27,838 д. Сума позичок позичково-ощадн.—9,521,185 руб., для кредитових—2,195,298 руб.

Інспектор дрібного кредиту М. А. Рибинський в докладі про значіння дрібно-кредиту в сельсько-господарській промисловості, схарактеризувавши сельсько-господарську промисловість Київщини, зазначає, що малоземелля примушує людність шукати всяких побічних заробітків і через це на Київщині почали розвиватись хатні (кустарні) виробы. На думку докладчика кооператив повинна прийти на поміч кустарям і визволити Іх з рук уських спекулянтів. Доклад викликав жваві дебати, в яких виявилось дві течії: одні стояли за те, щоб прийти на поміч кустарям, а другі проти. Проти—виставляли ті мотиви, що кустарі складають дуже малу частину людности губернії, всього 11 тисяч, та те що оборотних коштів не хваєт, а позичити у банку дуже трудно, коли-ж і позичають, то дуже мало, наприклад, звенигородське товариство має вкладів на 185 тисяч, а банк позичає йому всього 8 тисяч.

Після дебатів ухвалено такі побажання: 1) щоб державний банк одкрив ширший кредит кооперативним організаціям, 2) щоб зємство давало тим же організаціям більш дешевий кредит та 3) щоб по тих місцях, де оперують кооперативи, не одчинялись би ошадні каси, котрі є ніби конкурентами, приймаючи вклади.

По 3-му пункту програми більшість промовців висловлюється про необхідність заснування спільні установ дрібного кредиту. Одні стояли за земські каси, інші звертали увагу на те, що зємство відносно кредитових кооперативів стало на шірком хибну позицію, що краще було б, колиб зємство більше піклувалось про агрономичну допомогу людности, а для допомоги кооперативам треба заснувати кооперативний південно-російський банк.

По 3-му пункту прийнято 8-го мая такі резолюції: 1) визначити користне значіння для установ дрібного кредиту як спільок, так і земських кас дрібного кредиту, з'їзд ставить на перший план організацію спільок установ дрібного кредиту, через те, що цей шлях забезпече ведення кооперативної справи самими кооператорами, 2) в справі спількової організації бажано дати установам дрібного кредиту повну волю гуртування, 3) втіючи заснування московського кооперат. народн. банку з'їзд рекомендує кооперативним товариствам ставати акціонерами банку, 4) визнаючи, що заснування московського кооперативного народнього банку не усуває бажання заснувати самостійний південно-російський кооперативний банк, з'їзд висловлює побажання, щоб київська спілка взяла на себе розробку питання про організацію цього банку.

М. М. Кукулевський (докладч. по п. 4), зазначивши хибі теперішніх операцій дрібного кредиту, вважає необхідним: давати позички усім членам товариства, видавати позички тільки на продукційні потреби і тільки в дуже малій кількості на споживчі (потребительні) і, нарешті, щоб розмір позички відповідал потреби, на яку видається. З приводу цього доклада, а також питання про срочність закладних операцій, більшість промовців висловились, що користніше видавати довгострочні позички. При короткострочних позичках Іх не вертають часто через те, що бояться не одержати другої позички через нестачу оборотних коштів товариства. З цього приводу було висловлено побажання, щоб до кас кооперативів вкладались лишки мирських харчових капіталів; д. Ратнер висловився, щоб до єв

рейських позичк.-ощадн. кас вкладались лишки коробочного збору.

Товариш управляющего справами дрібно-кредиту А. А. Береті зробив ґрунтовний доклад про будову зернохранилищ. Покликуючись на приклади Америки, Германії й Італії, де автор доклада особисто знайомився з цєю справою, він визнає для Росії самими підходящими елеватори колодязні, а не поверхові.

Після короткого обговорення прийнято такі резолюції: з'їзд організує особливу комісію з представників держ. банку, кїїв. зємства й київськ. спілки установ дрібно-кредиту. Комісія ця розгляне технічний бік справи і вияснить через анкети всі питання. Крім організування комісії з'їзд ухвалив просити управління дрібного кредиту видати альбом планів і обрахунків елеваторів і розіслати його по установам дрібного кредиту для ознайомлення.

Про посередницькі операції з продаж прийнято такі резолюції: з'їзд визнає бажаним, щоб торговства брались за ґрунтовний продаж хліба, зразу в невеликих розмірах, організуючись для цього в малі спілки, та щоб будували невеликі шпіхлі-рі (амбари) на кошти, що видаються з державних ошадних кас, а також і з зємств.

Кінець справоздання буде уміщено у слідууючому числі газети.

На сучасні теми.

Панами та суди.

Аж од Коля до Одеси Гравдіозні панами Та судові процеси— Над поважними чинами: То князі, то генерали, То лани яновельможні— Вої шахради, гроші бради— Скільки влізе, скільки можні!.. Що ж робить тепер голоді, Коли крадуть і багаті? Як не лізти в „патріоти“ Та зрадка з них не влізати! П. Михайлович.

За кордоном.

В Китаї.

З Пекина повідомляють, що по містах на річці Янцзицзян почались розрухи з боку революціонерів. Військо і молодь під впливом агітації прибувають з Кантону і инших місць революціонерів поводитись дуже буйно. Японська канонерка виїшла вгору по річці для оборони японців.

Політична імператора Вільгельма.

З Відня повідомляють з певних дипломатичних джерел, що подорож германського наслідника до Петербургу і імператора Вільгельма до Лондону має між собою тісний звязок. Обидві подорожі викликані бажанням імператора Вільгельма вислати погляд урядових сфер Петербургу і Лондону на германську політику в Марокко.

Спеціальний кореспондент „Berliner Lokal Anzeiger“ з Мароко описує цю країну, як золоте Руно і зазначає непочаті кутки багатства і величезну будучність германської комерції в Марокко. Кореспондент доводить, що треба всіма силами старатись, щоб не сталося часом поділу цієї країни між державами.

Росія і Австрія.

В Відні шириться чутка, що в-осени австрійський наслідник ерцгерог Франц-Фердинанд поїде до Петербургу, щоб поладнати стосунки Австрії з Росією, від яких залежить спокій на Балканах. Але згода ця залежить від того, як вирішиться сучасне політичне становище в Турції і хто стане на чолі урядування, чи млядотурки, чи націоналісти?

Останні вісти.

(З газет та по телеграфу).

Школа імени Т. Г. Шевченка.

ХАРЬКІВ. На прохання попечителки П-ої городської школи Х. Д. Алчевської шкільна комісія визнала бажаним найменувати цю школу школою імени Шевченка і подає про це заяву до городської думи. (Власн. кор.).

Підприємці.

ЛОДЗЬ. Поприїздили представники великих кравецьких фірм з Москви. Вони скуповують браковане сукно місцевого і пабіанцького виробу. Закупки ці ставлять в звязок з замовленнями інтенданства. Московські фірми, накупивши браку, матимуть більшу змогу конкурувати з иншими фірмами. (Власн. кор.).

Забастовки.

ВВАРШАВА. На 20 суконних фабриках забастувало кілька сот робочих, виставивши економічні домагання. Забастували робочі на газових заводах. Причина забастовки економічного характеру. Поліціймейстер заявив, що коли робітниця вестимуть себе спокійно, то тоді ніяких репресій не буде. (Власн. кор.).

Бунт арештантів.

КАТЕРИНБУРГ. В арештантському вагоні на пероні між станцій Тугулим і Югала, тюменської вітки, перемської залізницї, почався заколот серед арештантів, з 22 арештантів, які були в вагоні, 11 душ втекло, 7 поранено.

Поранено 8 солдатів тюменської конвойної команди. Втікачі-арештанти забрали з собою шаблі й два револьвери конвойних. Втікачі енергійно розшукують.

Бура на Чорному морі

ФЕОДОСІЯ. Під велику бурю сів на камінь пароход „Витязь“. Вирятувати його надї мало. На пароход

„Світ“ перевезено 165 врятованих пасажирів, між ними письменник Вербицька, артист Арський і художниця Перекрестова. На поміч „Вітано“ вийшло декілька парохідів і панциранк „Георгій Побідоносець“.

Весні звістки.

ХАРЬКІВ. Нову Шевченківську уллицю, на якій будуватимуться жіночі курси „Гов. Прад. Жін.“ і лікарня для хворих на очі імени проф. Гіршмана, дума постановила зробити 16 сажнів завширшки і насадити впродовж усієї уллиці бульвар.

На земських учит. курсах цього року не читатиметься історія літератури, бо лектора Сакулина не допущено. (Власн. кор.)

ПЕТЕРБУРГ. Касео посилає в Париж 20 студентів, признаючи їм по 5.000 франків по-року, підготувались до професури.

Запасні євреї в Сімферополі подали протест на імя В. А. Сухомилова а приводою постанови комісії державної оборони про виключення євреїв з армії.

Вдові художника Крижидького призначено пенсію по 100 карб. на місяць. Арештованому путейському інженерові Залеському інкримінується вдача шпидрайд підставним особам. Родичі клопотались, щоб його випустили на поруки. Слідчий вимагає 30 тисяч карб. встави.

В Нікопольському губернатор закрив єдину газету, що виходила в городі, — „Уссурийську Окраину“.

Продавщиця в магазині, дівчина Андреева, верталась пізно вночі до дому. Поліція, заповнена в її поіво, заарештувала Андрееву і поадила в участок. Там вона зробила з розірваної спіднички петлю і повісилась.

МОСКВА. „Рус. Вѣд.“ повідомляють з Курьска: Підчас літання Уточкина завалилась покривля дому, на який позвалили глядачі. Поранено біля ста душ.

ВАРШАВА. Редактор щотижневого журналу „Glos Wolny“ отшрафовано на 300 карб. за статтю: „3 історії польської соціалістичної думки“.

Забастовка розійшлась на нові фабрики. Адміністрація газового заводу оновітила, що коли забастовка не стихне, то інсталяційний одділ заводу зовсім буде закрито.

В Лодзі через забастовку закрито фабрику Леонарда. Арештовано декілька десятків столярів, що влаштували забірня.

ОДЕСА. Нагаю помер редактор газети „Одеський Листок“ Навроцький, маючи 62 роки.

За кордоном.

Катастрофа.

ПЕТЕРБУРГ. З Парижа повідомляють: Біля старта перельоту Париж-Мадрид авіатор Трен, у якого почав опинятись мотор, хотів спуститись, спускаючись дуже швидко, він упав з аеропланом на гурт людей, в якому стояли міністр-президент Моніє, військовий міністр Верто, генерали Муні й Рок і члени журі. Моніє тяжко поранено, Верто вбито. Лікарі тієї думки, що Моніє одужає місяців через два. Верто хотівити на дві тижні. Фальєрові надійшли спочувачі телеграми од представників багатьох держав і царствующих особ.

Кажуть, що Моніє незабаром зможе завидувати справам, але деякі парламентські діячі висловились, що кабінет мується податись в одставку, бо в парламенті має обговорюватись виборча реформа і міністеру президентові треба бути при цьому.

Література, наука, умілість і техніка.

„Учитель“, часопис „Руського тва педагогичного“ у Львові. Вийшло ч. 9—10 такого змісту: „Під важку хвилю дня“. Іван Карай: „Реформа ради шкільної краєвої“. М. Коць: „Де-що а літератури про науку модерного рисунку в народній школі“. Олімпія Левицька: „Учителька і подружжя“. Др. О. Макарушка: „Замітки до статті д-ра Щурата: Гагали і ривдівки“. Іван Казанівський: „В зоряних проторах“. Ів. Р.—ський: „В турецькій школі“. Володимир Кучер: „Будова матерії“. Іван Карай: „Зачети на учительській платні“.

Володимир Винниченко пробуває тепер в Італії, письменник готує до видання для „Московского Книгоиздательства“ том II своїх оповідань у російському перекладі.

Видавництво „Знає“ запросило В. Винниченка до співробітництва. Можливо, що новий твір В. Винниченка „Рівновіага“, буде надрукований по російському в одному з збірників „Знає“.

Літературний збірник. В Кам'янці-Под. вийшов другий літературний збірник 217 руських поетів 14 сучасних поетів, під назвою „Живые звуки“, ціна 60 коп.

В книжці уміщені: чимала новелла редактора-видавця А. Баржидького і 11 його перекладів кращих українських поетів Коняського, Старицького, Вабенка, Вороного, Олеся та Жарка.

Театр і музика.

„Кривое зеркало“.

В цей приїзд до Києва „Кривое зеркало“ показало (як судити по першій виставі) багато свіжого юмору і багато таланту. За малим не веся програма 1-го спектакля вивчалася цими ознаками. Особливим юмором вивчалась пєська (зміст і виконання): „Четверо“ Аверченка, „Кинематограф“ та „Торжества, акть по слухаю двухлітнього юбілея „Кр. зерк.“ „Кантата“ в цьому акті—це після знаменитої „Вамуки“ другий шедевр пародій цього веселого театру.

З артистів, як і перше, вивчаються п. Абрамів (світ) та п. Лукив; в молодих сил: п.п. Фенін, Антонов та Єгоров.

Літерг.

Труппа Д. Колесниченка. Сьогодні в літньому театрі Купельного саду труппа Т. Колесниченка виставляє перший раз у Києві нову пєсьу „Воскрєсення“ на чотирі дії, д. Чубатого, в перекладі д. Колесниченка.

Труппа Л. Сабініна 12 мая розпочинає літній сезон у Харькові; в театрі „Таволи“ пєсьою Чубатого „Воскрєсення“. 13 мая йде „Жага“, драма Л. Черняхівської.

Спектаклі П. Саксаганського В Харькові, в театрі саду зібрання прикарпатців регулярно відбуваються спектаклі в участю славновісного П. Саксаганського і під його режісурю. 8-го мая виставляли „Суєту“, 9-го мая „Бурлаку“, а 14 будуть грати „Мартина Борудю“.

Труппа Б. Замовського поруч а українськими пєсами виставляє в Ромелі і російські. Збори дуже малі. Спектаклі, як сповіщає „Р. і Ж.“, не раз зовсім через це одміняються. Грати там буде до 15 мая.

ДОПИСИ

(Од власних кореспондентів).

С. ВІЛЬШНА радоміського повіту (на Київщині). Семейна драма. У нашому селі жив степельних Михайло Поляков. Він заіхав суди з своїм батьком з калузького губ., жидринського повіту, на заробітки. Тут він одружився з селянкою Яриною Жуленковою. До свого одружіння він жив у нанятій хаті, а потім тесть купив йому півдесятину землі і дав свою стару хату, яку зять і поставив собі на тій землі. Батько його вмер у віці літ п'ять тому. Як гарний майстер, він заробляв добре і міг би жити з сям'єю у достатку, але жив дуже погано, сям'я бідувала. Поляков дуже часто пив заюпом і, звичайно, як приходив до дому, бив жінку. Нарешті ця колотнеча скінчилась. Уночі проти 5 мая прийшов Поляков додому дуже п'яний. Тільки він увійшов, то почав одразу сваритись і удирив жінку кулаком, а тав вхопила сокиру і вдарила чоловіка як раз у висок і зразу вбила його на смерть.

Після цього пішла до старости і заявила, що вже вбила „кацапа“ (його так усі селяне звали). Староста одправив її до слідувателя. Слідуватель допросив її і випустив; жале тепер вона у селі а трьома малими дітьми.

Багато людей хотять свідчать, що жінка була примушена до цього вчинку нелюдським поведінням Полякова. Все знають, що часто траплялось так, що у хаті Полякових бійка велась що-дня, а хлб для дітей Ярина частенько носила од батька, бо гроші усі йшли у шинок.

С. ВОЛОСКІВЦІ севського повіту (на Чернігівщині). Похорон Т. Пархоменка. В останніх днях апріля умер тут відомий кобзарь Т. Пархоменко. На його похорон зібралось більш, як 1500 людей тутешніх та з наших сел. Похорон був надзвичайно урочистий, і, що дивно, в ньому брали участь тільки селяне. Співав добрий хор, шось коло 40 чоловіка,—і всі селяне одні перед другим товпились, щоб нести труну свого кобзаря.

Коли спустились труну та закидали яму, сліпа удова обняла могилу руками і страшенно кричала. Щоб заплити за похорон батюшці, селяне зробили між собою складку (по кошійці) і зібрали 11 карб., бо батюшка вимагав плати од бідної вдови. Дві приворшні кошіок видали пав-отпєви, а решту вдови на хлб.

Листування редакції.

Тут. Луїнові. Прохаємо зайти до контори „Ради“.

Н. Дніпровсьа. А Мітусу. Словник Б. Грінченка вислаю. Напишіть, хто не одержав сл. Дубровського.

Ф. Дашевсьа. В Києві є такі гімнастичні товариства: „Сокол“ (М. Васильківська, 7), „Русский сокол“ (старий вказ), і польське гімнастичне т-во (Хрещатик, 28).

С. Р. Талонні книжки для збірания жертв на пам'ятник Шевченкові (по 2, 3, 5 і 10 коп.) впишіть із полтавської губернської земської управи.

М. Буня Я. Решетяну. За підписним листом ввадіть до київської городської управи в об'єднаний комітет.

Харьків. П. В.—у. Заврта буде вислаю п'ять примірників.

Жертви на допомогу семі Т. Пархоменка.

З. У.—2 руб., Лисенко М.—3 руб., служачи майстерні Федоровського сах. заводу зібрали поміж себе—16 руб. 25 коп., Сьогобочий Гр.—3 руб., С. Г.—1 руб., С. Шевченко—50 коп., Павлюченко—1 руб.

Всього 26 руб. 75 коп.

3 попередвими (26 руб. 5 коп.)= 52 руб. 80 коп.

Гроші ці переслаю конторою „Ради“ жінці покійного, Явдої Пархоменковій.

Від контори.

Нас просять надрукувати список жертв на пам'ятник Т. Шевченкові, зібраних д. І. Шрагом і одісланих до полт. губ. земської управи (квит. черніг. почт. контори № 3254).

Ів. Бірин (Озимека, козельського повіту)—60 коп., К. Гавриш (Срібне, полт. губ.)—15 коп., Михайло Ішменський (Чернігів)—2 руб., Степ. Радченко (Селіще, козел. пов.)—10 коп., Ів. Трухан (Держаніка, коз. пов.)—15 коп., Гордій Кульбака (Держаніка, коз. пов.)—10 коп., Ємел. Павелко (Держаніка, коз. п.)—10 коп., разом—3 руб. 20 коп.

Справочний одділ.

Календарі відомості. Вісторок, 10-го мая. Сп. ап. Симона Зилота, прп. Ієндои юрєл., м. Онисима. Сх. сон. 4 гол. 3 хв., зах. сон. 7 гол. 50 хв. Театр Нуп. Саду. Воскрєсення.

Редактор В. Яловський.

Видавць С. Чикалов.

Оповіді.

ЛІКАРЬ ЛІКАРНИ

Зуб на лі-Бр. ТЕТЕЛЬБАУМ, Прорізня 24. Прийм. лікарі-спец. 9—9 г. Пломба 50 к., яєрєт зуб. без болю 1 р. Штучні зуби—1 р. 300-200-35

Кабінет зубного лікаря Дем'яновича. Гоїння, пломбівання і вставка штучн. Цигури. зуб. Прийм. 9—12, 3—6 годин. Невстерпівська, 36. р.-312-28

Хвор. горла, носа, уха в енер. сфід. 6—8 годин Лікарь Тартаковський М. Володим. 40. Цигури. зуб. Прийм. 9—12, 3—6 годин. Невстерпівська, 36. р.-312-28

СПЕЦІАЛЬНА ЛІКАРНЯ НАТІЛЬНИХ, ВЕНЕРИЧНИХ І СІФІЛТИЧН. СЛАБУВ. д-ра МАЙДАНСЬКОГО. В.—Житомирська. 26. Постійні ліжка. Окремі і спільні кімнати. Пр. прих. хворих од 9—12 г. р. і 5—8 г. в. Жін. 12—1 г. д. Нелі і свято—12 г. р. Порвала 50 к. р.-238-42

ПРИТУЛОК ДЛЯ ПОРОДІЛЬ М. І. Дмитрієвої-Лінчевської лікарі, пломбівання і вставка штучн. Цигури. зуб. Прийм. 9—12, 3—6 годин. Невстерпівська, 36. р.-312-28

Акушерка фєрпална і мислєтєва Є. М. Штейн, Хрещатик 48, кв. 16. м-300-31

КВАТИРИ

ПЕРЕДАЮ КВАТИРЮ три кімнати з кухнею та всіма вигодами; плата 32 карб. (Лавловський переул. № 23, кв. 4). Спитати в конторі „Ради“.

ПРАЦЯ

Учень Київської Художньої школи шукає уроку рисування, або іншого якого урока. Адреса: „Рада“ Ол. Павленковій. 10-381-6

Селянка, дівчина 18 рок., дочка помершого кобзаря Пархоменка шукає місця паваньки, або якої нині посади. Адреса: Пушківська № 10, кв. 17, Поталеу для Палажкі. 5-421-1

ВСЯКІ

В Умані купувати № „РАДА“ можна в книгарні „Провєщеніє“.

У Варшаві

Передплачувати „Раду“ на тих же умовах, як і в конторі газети, можна у власного агента Гр. К. Степури. Адреса: Варшава, Калдєка д. № 11, пом. 11.

ВЕЛИКИЙ РЕСТОРАН УНИОН

Київської Другої Артилі Хрещатик, 34. Пасаєж. Ціни на все по-за конкуренцією. Кабінети. Бізарди. Окрема зала для змовленя. 50.111-47

ВЕРХНЯ СПІДНИЦЯ

за 2 руб. 45 коп. Довко зпята, по останній моді верхня спідниця, з шерст. найнов. рису. трико, воєк. темн. козор., поцяцьков. гузік. та шовє. шурк. Спід. краєц. сорт. за 2 р. 75 к., 3 р. 25 к. і 5 р. Висла. по почт з накл. плат. без завдатка. Як не влобю, гроші повертає. Просимо зазнач. міру: довжину та обхват пояса. За перес. додає. 55 к.; при вишюєв. заравом 3-х перес. додєє. 100 к. на наш кошт. Адд.: Лодзь, фирм „Амуратность“. рок.-18-38

Найвірніший у світі годинник, куплений мною в магазині КЛАВДІЯ РОГІНСЬКОГО. СЕРГІЄВИЧА. Відзначається міцною машинєрією й дуже вірною ходою і продається з залорук. на 10 рок. Радю і тоби придати. ДОСТУПНО! ХОРОШЕ Ціна, Олександрівська 89, тел. 2095. Прейскуранти вислають дурно. —280-7

40 ДЕНЬ !!! БЕЗПЛАТНО !!! Коли Ви вродовж 40 днів не навчитесь добре балакати, читати й писати німецькою, французькою, англійською та латинською мовою по нашим самоучителям, впорядкованим по найновішому методу (всі лінші—реклама), то гроші вертає назад. Ціна самоучит. одної мови з перес. влож. п. 1 р. 10 к., 2-х—1 р. 90, 3-х—2 р. 80, 4-х—3 р. 65 к. Замовл. викон. єдин. склад для всієї Росії. С.-Петербург, Пет. стор., Большой Просп. № 56—419. Я. К. ПЕТЕРС. 06-188-23

І-ШІ ПОЗАОЧНІ КУЛІНАРНІ КУРСИ. Повний курс лекцій для самонавчання. „Скорочений і постійний стовп“ коло 1000 рецептів страв, салатів, повань, компотів, вареників, соєдлєх страв, пиріжків та ин. 300 стор. дрібною друку. Ціна 3 руб. влож. п. 2 р. 60 к. „Наставленіє“, як вірно орудувати хатнім господарством і готувати смачний і пожиточний обід, з додатком розрізків мисля і окраси стола і страв, коло 100 стор. з малюнк. Ціна 1 р. 20 к., обидві книжки вкупі 3 р. 35 к. (можна марками). Замовляти виключно в Я. К. ПЕТЕРС. С.-Петербург, Пет. стор., Больш. Проспект № 56—419. вт.-187-23

ВИДАВНИЦТВО „УКРАЇНСЬКИЙ УЧИТЕЛЬ“ ВИДАЛО КНИЖКИ для дітей: С. Червасенко. Дітмак. Казки й вірші п. 10 коп. Його-ж. Як вродилась пісня. Казка, п. 3 коп. Його-ж. Убогий жєно. Казка, п. 2 коп. 3. Топєлюв. Пустун Розбишаченко. Казка, переклад Б. Грінченка. 3 малюнк., п. 2 коп. Бр. Грінч. Казки. Книжка I-ша, переклад Гр. Шерстюка, п. 3 к. 3. Топєлюв. Казки. Переклад Б. Грінченка. 3 малюнками, п. 8 к. М. Коцюбинський. Ланка. Трое оповідань. 3 малюнками, п. 8 к. Гр. Шерстюк. Сітєа літературний збірник для дітей, з малюнками. Ціна 35 к. і 60 коп. Б. Грінченко. Олєса. Трое оповід. 3 малюнк., п. 5 к. М. Коцюбинський. Харитя. Оповід. 3 мал., п. 1 к. Г. Андерсон. Логанє качєня. Казка. Переклад М. Загірній, п. 2 к. Бр. Грінч. Дятка в лісі. Казка. Переклад Гр. Шерстюка, п. 2 к. В. Лебодєва. Урзувала. Оповідання, п. 2 к. А. Додє. Дєвоєво коза. Казка. Пє екзєз С. Русєвої, п. 4 к. С. Червасенко. Імєа. Оповідання, п. 1 к. А. Глєбов. Байкарьський дарунок. Збірка байок, п. 4 к. Юр. Сірий. Дивні рослини. 3 малюнк., п. 2 к. Юр. Шерстюк. Про зоологу, п. 1 к. Юр. Сірий. Світєвоє подорожє краєлини воєд, п. 3 к. Б. Грінченко. Українські народні казки для дітей, п. 60 к. і 80 к. Т. Шевченко. Малий кобзарь для дітей, з багатьома малюнками. Ц. 20 к.

Всім нашим передплатникам може бути висланий за доплату 6 карб. Словник Української мови. Зібраний редакцією журн. „Кієвськє Старина“ і виданий під редакцією і з доповненнями Б. ГРІНЧЕННА. В 4-х великих томах. В книгарнях продається він по 8 карб. без пересилки. Словник цей одержав премію ім. Костомарова від Російської Академії Наук. 00-286-21

ОГНЕГАСИТЕЛЬ народний і загальнодоступний для гої сіння пожеж, що дєє течією води до 7 саж., а також для подивання вулиць, городів, садів і для дефіценції стайнів, цейхгузаїв і т. и. Ціна тільки 3 карб. Єдиний прєдставник „Склад А. В. ГАГЬВОЙ“. Москва, Б. Никитська, д. 10. Адреса для тел.: Москва, „Огнегашитель“, Проспєкти і акти вислє. дурно. Закази виконуютьєсь по одержанню задатку позовниє вартості. 2-356-2

В УКРАЇНСЬКІЙ КНИГАРНІ Київ, Вєвєківська № 8. Продаються такі книжки: Стефаніє—ОПОВІДАННЯ. Ц. 70 коп. На крайотю шпєрє Ц. 85 коп. Б. Грінченко. ЯКО НАМ ТРЄБА ШКОЛІ НАРОДНІ ВЧИТЕЛІ І ВКРАЇНСЬКА ШКОЛА Ц. 4 коп. П. Свєтєлов. ПІД СТЕЛІМНІ ДУМН Ц. 5 коп. Д. Мордовєць. КОЗАКИ І МОРЕ Ц. 40 коп. В ДЕРЖАВНІ ДУМІ Ц. 5 коп. А. Коцюбенко. ДО ІСТОРІИ ЗЕМЬСЬКОЇ ШКОЛИ НА ХЕРСОНІЩІНІ Ц. 15 коп. роков.-32-36

Повні комплекти українського журналу Нова громада За рік 1906. (12 книжок). Продаються по 3 р. 50 к. З пересилкою. Київ, Українська книгарня Безаківська № 8. рок.-366-9

ШПАЛЕРИ

У ново одчиненому фабричному магазині Петербурзької фабрики „Георгія Рикєт“ Хрещатик 11. Одержано великий вибір шпалєр, фризів і фонів виключно нових малюнків, у Києві невідомих Ціни фабричні. Иногороднім візирі вислаютьєсь по першому за мовленою даром. Розєтки для стєль, шведський кардон і асфальт від вохкості. 10-377-7

24 № за рік 8 проб на сніня. 1 калєндєр Часопись українського хлб-борєба.

Виходить що 1 і 15 кожного місяця книжками. Передплата з 1 листопада 1910 р. до I/XI р. 1911. (Вєі перші №№ вислаютьєсь негайно. Ціна на рік 2 карб., пів-року 1 карб. з пересилкою. Адреса редакції: Київ, Тургенівська, 9. Редактор-видавць А. АРХИПЕНКО.

Продаються такі книжки: Оповідання, К., п. 50 коп. За Колїтєщина, істор. повість з мал., п. 10 коп. Петруєвє сон, опов. для дітей, п. 3 к. В клуні, жарт на 1 д., п. 5 к. Забує. Щєста Лєйсаха Лєйдермана, п. 4 коп. Зєочинєня, оповідання, п. 3 к. В суді, К., п. 3 коп. Замєля рїдєа, п. 2 коп. Нєрєста, п. 1 коп. Сєлянські знахарі та бєбї-шєштухи, п. 3 коп. Сїбірєвєа зєва, п. 1 1/2 коп. Лєхі хворєби на очі, п. 1 к. Про хоєру, п. 2 к. Як рєтуватєсь при нагахєх впадєхах та каїдєвах, п. 3 коп. Нєвідміє вороти та друзі нашї, п. 6 к. Перєкази М. та З. Лєвєцьких: А. Толєстої. Дє лєвоб там і Бог. Ц. 3 к. Єм Т. Вєдєвіта. Повість. Ц. 50 к. Айтєн Сїмєлєр. Нєтрї. Повість, п. 90 к. Єрїман-Шатрїан. Історїя одного сєлянїна. Істор. повість, ч. I та II—п. 60 к., ч. III та IV—п. 75 к. Єлєза Ожємовєа. Хам. Повість, п. 35 к. Купувати й вислаувати з українських книгарєн: 1) Київ, Вєвєківська № 8; 2) В.-Вєздєл. № 28. пд.-87-18

Продаються такі книжки: Мєдєста Лєвєцького: Оповідання, К., п. 50 коп. За Колїтєщина, істор. повість з мал., п. 10 коп. Петруєвє сон, опов. для дітей, п. 3 к. В клуні, жарт на 1 д., п. 5 к. Забує. Щєста Лєйсаха Лєйдермана, п. 4 коп. Зєочинєня, оповідання, п. 3 к. В суді, К., п. 3 коп. Замєля рїдєа, п. 2 коп. Нєрєста, п. 1 коп. Сєлянські знахарі та бєбї-шєштухи, п. 3 коп. Сїбірєвєа зєва, п. 1 1/2 коп. Лєхі хворєби на очі, п. 1 к. Про хоєру, п. 2 к. Як рєтуватєсь при нагахєх впадєхах та каїдєвах, п. 3 коп. Нєвідміє вороти та друзі нашї, п. 6 к. Перєкази М. та З. Лєвєцьких: А. Толєстої. Дє лєвоб там і Бог. Ц. 3 к. Єм Т. Вєдєвіта. Повість. Ц. 50 к. Айтєн Сїмєлєр. Нєтрї. Повість, п. 90 к. Єрїман-Шатрїан. Історїя одного сєлянїна. Істор. повість, ч. I та II—п. 60 к., ч. III та IV—п. 75 к. Єлєза Ожємовєа. Хам. Повість, п. 35 к. Купувати й вислаувати з українських книгарєн: 1) Київ, Вєвєківська № 8; 2) В.-Вєздєл. № 28. пд.-87-18

Продаються такі книжки: Мєдєста Лєвєцького: Оповідання, К., п. 50 коп. За Колїтєщина, істор. повість з мал., п. 10 коп. Петруєвє сон, опов. для дітей, п. 3 к. В клуні, жарт на 1 д., п. 5 к. Забує. Щєста Лєйсаха Лєйдермана, п. 4 коп. Зєочинєня, оповідання, п. 3 к. В суді, К., п. 3 коп. Замєля рїдєа, п. 2 коп. Нєрєста, п. 1 коп. Сєлянські знахарі та бєбї-шєштухи, п. 3 коп. Сїбірєвєа зєва, п. 1 1/2 коп. Лєхі хворєби на очі, п. 1 к. Про хоєру, п. 2 к. Як рєтуватєсь при нагахєх впадєхах та каїдєвах, п. 3 коп. Нєвідміє вороти та друзі нашї, п. 6 к. Перєкази М. та З. Лєвєцьких: А. Толєстої. Дє лєвоб там і Бог. Ц. 3 к. Єм Т. Вєдєвіта. Повість. Ц. 50 к. Айтєн Сїмєлєр. Нєтрї. Повість, п. 90 к. Єрїман-Шатрїан. Історїя одного сєлянїна. Істор. повість, ч. I та II—п. 60 к., ч. III та IV—п. 75 к. Єлєза Ожємовєа. Хам. Повість, п. 35 к. Купувати й вислаувати з українських книгарєн: 1) Київ, Вєвєківська № 8; 2) В.-Вєздєл. № 28. пд.-87-18

Продаються такі книжки: Мєдєста Лєвєцького: Оповідання, К., п. 50 коп. За Колїтєщина, істор. повість з мал., п. 10 коп. Петруєвє сон, опов. для дітей, п. 3 к. В клуні, жарт на 1 д., п. 5 к. Забує. Щєста Лєйсаха Лєйдермана, п. 4 коп. Зєочинєня, оповідання, п. 3 к. В суді, К., п. 3 коп. Замєля рїдєа, п. 2 коп. Нєрєста, п. 1 коп. Сєлянські знахарі та бєбї-шєштухи, п. 3 коп. Сїбірєвєа зєва, п. 1 1/2 коп. Лєхі хворєби на очі, п. 1 к. Про хоєру, п. 2 к. Як рєтуватєсь при нагахєх впадєхах та каїдєвах, п. 3 коп. Нєвідміє вороти та друзі нашї, п. 6 к. Перєкази М. та З. Лєвєцьких: А. Толєстої. Дє лєвоб там і Бог. Ц. 3 к. Єм Т. Вєдєвіта. Повість. Ц. 50 к. Айтєн Сїмєлєр. Нєтрї. Повість, п. 90 к. Єрїман-Шатрїан. Історїя одного сєлянїна. Істор. повість, ч. I та II—п. 60 к., ч. III та IV—п. 75 к. Єлєза Ожємовєа. Хам. Повість, п. 35 к. Купувати й вислаувати з українських книгарєн: 1) Київ, Вєвєківська № 8; 2) В.-Вєздєл. № 28. пд